

Op de voorgrond: *Bergenia cordifolia* 'Eroica'.

Sas' Mini-Kwekerij

Middenin het dorpje Brummen vind je een kleine bloemenoase. Hier kweekt Saskia van Wijk samen met haar man en dochter naar hartenlust prachtige planten. Je kan in de buurt al zien dat mensen profiteren van een kwekerij die zo dichtbij zit. Menig voortuintje ziet er prachtig uit. In wat eigenlijk gewoon een voortuin is, vind je het verkoopgedeelte van de kwekerij. In de 'achtertuin' wordt druk gekweekt.

Ik heb heel veel insectenplanten, want zonder gefladder en gezoem mis je echt een extra dimensie in de tuin. Ook heb ik veel siergrassen. Ik vind die geweldig omdat de fellere kleuren de tuin in balans te brengen. Ze blussen als het ware de andere opvallend bloeiende planten, en maken zo samen een prachtig geheel."

Kennis combineren met de praktijk

"Als kind speelden planten en de natuur al een grote rol in mijn leven. Mijn vader nam mij mee naar beroemde tuinen en

kwekerijen. Die vroege interesse in planten is altijd gebleven, en ik deed dan ook een plantkundige opleiding in Wageningen. Ik vind het fascinerend om die kennis te combineren met de praktijk. Ik ben altijd met planten bezig en ik ben gefascineerd door hoe ze groeien en zich vermeerderen. Hoe al die informatie, die in zo'n klein zaadje, stekje of wortelstokje zit, altijd weer naar buiten komt en uitgroeit tot zoiets moois. Het is een soort spelen met de natuur. Iedere handeling die je als kweker doet, wordt als het ware beantwoord of beloond."

Even voorstellen

Naam Sas' Mini-Kwekerij
Adres Arnhemsestraat 30,
6971 AR Brummen
Provincie Gelderland
Website www.sasminikwekerij.nl

Bestelde planten staan gereserveerd om afgehaald te worden.

"Haal een plant eens uit de grond en bekijk goed hoe die groeit."

met tien planten proberen. *Erysimum* (steenraket) deed het bijvoorbeeld jarenlang goed hier onder de bomen."

Denk groot, ook met een kleine ruimte

"We zijn een stuk kleiner dan veel andere kwekerijen die buitenaf zitten. Een tip van mij is om niet te denken dat je geen kwekerij kan beginnen als je geen lap grond hebt. Vooral jonge mensen zullen het onmogelijk vinden om zo iets te beginnen, maar het kan echt. We dachten: we beginnen hier in het klein en moeten dan misschien een keer verhuizen, maar het blijkt dat het gewoon kan. We hebben op onze volkstuin een stuk tuin waar we moederplanten hebben staan. Hiermee vermeerderen we. Kleinschaligheid kan ook juist heel leuk zijn. Onze dochter Anneke helpt ook enorm met zaaien en stekken en neemt weer dingen mee naar ons. Zo wordt het een familiebedrijf."

Hoog en droog

"Heb je last van slakken? Zoek dan een plekje hoog en droog waar ze niet bij je opgepotte plantjes kunnen komen. Zo hadden wij een hele tijd ons balkon helemaal vol staan. Plantjes die gezond en zonder stress groeien worden vaker met rust gelaten door slakken. Zo geef je ze een voorsprong voor ze de tuin in gaan en zijn ze meer weerbaar."

Tips van Saskia

Combineer met goudvaleriaan

"*Patrinia monandra* (goudvaleriaan) vind ik echt een aanrader. Hij zaait zich uit en voegt zich mooi tussen andere planten. Hij neemt de boel niet zomaar over, maar werkt goed samen met andere planten. Hij is droogtebestendig en ik vind hem mooi combineren met *Verbena bonariensis*. Meer mensen zouden deze moeten kennen."

Eitjes de tuin in

"Natuurlijk is je aanpassen aan de grond die je hebt het allerbeste. Maar heb je bijvoorbeeld een enorme liefde voor lavendel en niet echt een kalkhoudende bodem, dan kan het helpen om eierschalen

die je over hebt te verkruiden en om de plant heen te leggen. Deze geven langzaam kalk af, waardoor de lavendelplanten opkikkeren. Dit helpt bijvoorbeeld ook bij mediterrane kruiden zoals oregano, rozemarijn en tijm."

Voorzichtig proberen

"Soms willen mensen graag iets proberen, zoals een zonliefhebber in de schaduw zetten. Ik zeg dan altijd: probeer het voorzichtig, allereerst met een of twee planten. Soms is het best verrassend dat planten het ergens anders ook best goed doen. Maar ga dat alsjeblieft niet meteen

Onbekend maakt onbemind

“*Pachyphragma macrophyllum* vind ik echt een aanrader. Hij heeft lief, groot, rond blad, wat hij houdt in niet al te strenge winters. Hier kunnen kleine beestjes lekker onder schuilen. In het voorjaar bloeit hij ook nog mooi, en als kruisbloemige trekt hij het oranjetipje aan. Hij doet het zelfs in de droge schaduw onder bomen.”

Spiek eens onder de grond

“Haal een plant eens uit de grond en bekijk goed hoe die groeit. Misschien maakt hij rozetjes, of uitloperijtjes met allemaal nieuwe groei. Dan zie je vanzelf dat je die allemaal weer los kan knippen en kan oppotten voor een volgend jaar. Zo'n plant leert je vanzelf wat je moet doen. Door onder de grond te spieken en goed te kijken, snap je zo'n plant zoveel beter. Hoe verspreidt en gedraagt een plant zich? In het najaar zie je de nieuwe groei voor een volgend seizoen ontstaan. Die kan je oogsten en oppotten.”

Maak laagjes

“Een soort die heel lang bloeit, daar wordt veel naar gevraagd. Maar beter zoek je het in een mix van planten en variatie, zodat er altijd iets bloeit, en voeg je bijvoorbeeld ook nog eenjarige toe. Met bollen kan je een bloeiseizoen ook enorm naar voren halen. Sommige planten komen laat op in het voorjaar; loodkruid loopt bijvoorbeeld vrij laat uit. Deze is perfect om onder te beplanten met boshyacint of tulpjes. Die bloeien dan in april en mei volop, en tegen de tijd dat die verdwijnen, komt het loodkruid erdoorheen. Dan heb je dus op één plek heel lang bloei. Dat is goed voor de biodiversiteit en vrolijk voor jou.”

Najaarsaanbod

“Buiten dat het voor 99% van de planten het beste is om in het najaar aan te planten, is het aanbod dan ook het grootst. Veel planten worden in mei gestekt, in kleine plugjes, en gaan in de zomer door in p9 potjes, en die zijn in september-oktober klaar om uit te vliegen en de tuin in te gaan. Het is qua aanbod dus ook echt de beste tijd om bij ons kwekers langs te gaan.”

Inheems

“Natuurlijk zijn inheemse planten ook heel goed en belangrijk. Ik raad het zeker aan om een aantal inheemse soorten in je tuin te hebben,

In de achtertuin wordt druk gekweekt.

maar staar je er niet blind op. Uitheemse planten voegen ook veel toe voor de biodiversiteit. Maak dus een mix. Een grote variatie is juist heel goed voor de natuur. Zoek een juiste balans door onderstaande planten te combineren.

Maak een mix van:

- inheems
- uitheems
- vroege bloeiers
- late bloeiers
- wintergroen
- niet-wintergroen
- bollen

Zo krijg je de grootste diversiteit in je tuin. Dat is niet alleen goed voor de natuur, maar ook heel erg mooi. Kies bijvoorbeeld uit:

■ **Inheemse planten**, zoals *Centaurea sabiosa*, een grote korenbloem, in mooi paars en roze. Maarts viooltje, die geurt heerlijk en is wintergroen. *Echium vulgare* (slangenkruid), die zaait zich uit en bloeit prachtig blauwroze. En ook *Dianthus carthusianorum*, *Silene vulgaris* (blaassilene, waar de hommels helemaal in de bloeballonetjes kruipen) en *Salvia pratensis*.

■ **Niet-inheemse planten, zoals:** *Allium senescens* ('vasteplant-sierui') en *Calamintha nepeta* (bergsteentijm), waar insecten dol op zijn.

■ **Vroege bloeiers**, zoals primulaatjes, longkruid, judaspenning, damastbloem (inheems) maar ook *Brunnera*, *Smyrniun perfoliatum* (doorwaskervel) en tiarella's (niet inheems).

■ **Late bloeiers**, zoals veel asters en anemonen, sedum, *Solidago* en *Vernonia*.

■ **Wintergroene planten**, zoals *Pachyphragma macrophylla*, *Epimedium*, *Geranium macrorrhizum* (en *G. cantabrigiense*), geums, helleborus, *Heuchera* en sommige euphorbia's.

■ **Niet-wintergroene planten**, zoals vele andere geraniums, asters, sanguisorba's, amsonia's, actaea's en astrantia's; hier kun je goed allerlei vroegbloeiende bolletjes tussenzetten.

■ **Bollen**, zoals tulpjes, narcissen, camassia's, boshyacinten, sneeuwkllokjes, krokussen, maar ook bosanemoontjes (geen bollen maar wortelstokjes)."